

Preface

If you learn or use a language, you not only need dictionaries but also have to be able to find information on grammar quickly and easily. This book gives you a complete overview of Dutch grammar.

The grammar is presented in tables, making it clear, easy to use and understand. It is explained at different levels of language proficiency, so that you can study it at the level that suits you best.

The Van Dale Dutch Grammar has the following features:

- It can be used to support language teaching, but is also very suitable for self-study.
- It is a practical guide that explains Dutch grammar clearly and step-by-step.
- Each grammatical topic is introduced with a summary page.
- The rules are explained at each level on the basis of the Common European Framework of Reference for Languages (CEFR). The chapters are clearly structured, starting with basic level A1 and moving up to B2 as the highest level.
- Each level has its own colour, making it easy to find what you are looking for.
- The grammatical rules are explained in clear language. The explanations and the example sentences are adapted to suit each CEFR level. The example sentences clearly illustrate the grammatical rules and how they should be used.
- A complete overview of all rules for each topic can be found at the highest CEFR level. Sometimes, a level may be omitted. That is because the topic is not relevant at that level. All the rules are then explained at either a lower or higher level.

All grammatical terms are explained in a glossary at the back of the book.

The author

Guidelines of the Common European Framework of Reference for Languages

The Van Dale Dutch Grammar is based on the guidelines of the Common European Framework of Reference for Languages: Learning, Teaching, Assessment (in Dutch: *'Gemeenschappelijk Europees Referentiekader voor Moderne Vreemde Talen: Leren, Onderwijzen, Beoordelen'*, Nederlandse Taalunie, 2008), referred to in short as the CEFR (in Dutch: *'ERK'*).

The CEFR defines language proficiency at different levels. It was developed by the Council of Europe and has been approved by the EU as an instrument for describing and measuring proficiency in modern European languages.

The CEFR is a transparent and functional system that is being used increasingly in education. The descriptions of the language levels can be found in the table on the next page. They tell you what kind of situations each level equips you to deal with, and what requirements you need in terms of command of language. The language skills are divided into speaking and holding conversations, and reading, writing and listening. There are six levels within each skill group: A1, A2, B1, B2, C1 and C2, where A stands for basic user, B for independent user and C for proficient user.

Descriptions of CEFR levels A1 to C1

Understanding		Speaking		Writing	
Listening	Reading	Production	Interaction		
I can understand familiar words and very basic phrases concerning myself, my family and immediate concrete surroundings when people speak slowly and clearly.	I can understand familiar names, words and very simple sentences, for example on notices and posters or in catalogues.	I can use simple phrases and sentences to describe where I live and people I know.	I can interact in a simple way provided the other person is prepared to repeat or rephrase things at a slower rate of speech and help me formulate what I'm trying to say. I can ask and answer simple questions in areas of immediate need or on very familiar topics.	I can write a short, simple postcard, for example sending holiday greetings. I can fill in forms with personal details, for example entering my name, nationality and address on a hotel registration form.	A1
I can understand phrases and the highest frequency vocabulary related to areas of most immediate personal relevance (e.g. very basic personal and family information, shopping, local area, employment). I can catch the main point in short, clear, simple messages and announcements.	I can read very short, simple texts. I can find specific, predictable information in simple everyday material such as advertisements, prospectuses, menus and timetables and I can understand short simple personal letters.	I can use a series of phrases and sentences to describe in simple terms my family and other people, living conditions, my educational background and my present or most recent job.	I can communicate in simple and routine tasks requiring a simple and direct exchange of information on familiar topics and activities. I can handle very short social exchanges, even though I can't usually understand enough to keep the conversation going myself.	I can write short, simple notes and messages. I can write a very simple personal letter, for example thanking someone for something.	A2
I can understand the main points of clear standard speech on familiar matters regularly encountered in work, school, leisure, etc. I can understand the main point of many radio or TV programmes on current affairs or topics of personal or professional interest when the delivery is relatively slow and clear.	I can understand texts that consist mainly of high frequency everyday or job-related language. I can understand the description of events, feelings and wishes in personal letters.	I can connect phrases in a simple way in order to describe experiences and events, my dreams, hopes and ambitions. I can briefly give reasons and explanations for opinions and plans. I can narrate a story or relate the plot of a book or film and describe my reactions.	I can deal with most situations likely to arise whilst travelling in an area where the language is spoken. I can enter unprepared into conversation on topics that are familiar, of personal interest or pertinent to everyday life (e.g. family, hobbies, work, travel and current events).	I can write simple connected text on topics which are familiar or of personal interest. I can write personal letters describing experiences and impressions.	B1
I can understand extended speech and lectures and follow even complex lines of argument provided the topic is reasonably familiar. I can understand most TV news and current affairs programmes. I can understand the majority of films in standard dialect.	I can read articles and reports concerned with contemporary problems in which the writers adopt particular attitudes or viewpoints. I can understand contemporary literary prose.	I can present clear, detailed descriptions on a wide range of subjects related to my field of interest. I can explain a viewpoint on a topical issue giving the advantages and disadvantages of various options.	I can interact with a degree of fluency and spontaneity that makes regular interaction with native speakers quite possible. I can take an active part in discussion in familiar contexts, accounting for and sustaining my views.	I can write clear, detailed text on a wide range of subjects related to my interests. I can write an essay or report, passing on information or giving reasons in support of or against a particular point of view. I can write letters highlighting the personal significance of events and experiences.	B2
I can understand extended speech even when it is not clearly structured and when relationships are only implied and not signalled explicitly. I can understand television programmes and films without too much effort.	I can understand long and complex factual and literary texts, appreciating distinctions of style. I can understand specialised articles and longer technical instructions, even when they do not relate to my field.	I can present clear, detailed descriptions of complex subjects integrating subthemes, developing particular points and rounding off with an appropriate conclusion.	I can express myself fluently and spontaneously without much obvious searching for expressions. I can use language flexibly and effectively for social and professional purposes. I can formulate ideas and opinions with precision and relate my contribution skilfully to those of other speakers.	I can express myself in clear, wellstructured text, expressing points of view at some length. I can write about complex subjects in a letter, an essay or a report, underlining what I consider to be the salient issues. I can select a style appropriate to the reader in mind.	C1

Prepositions

preposition *voorzetsel*

Prepositions have various functions. They can indicate a place, direction, reason, cause, objective, means or time.

Prepositions indicating a **place**:

- › **aan, achter, beneden, bij, binnen, boven, buiten, in, langs, naast, om, onder, op, rond, rondom, te, tegen, tegenover, tussen, vanaf, vanuit, voor, voorbij**

Prepositions indicating a **direction**:

- › **door, in, langs, naar, om, over, rondom, tot, van, vanaf, vanuit, via, voorbij**

Prepositions indicating a **reason**:

- › **door, gezien, om, wegens**

Prepositions indicating a **cause**:

- › **dankzij, door, krachtens, vanwege**

Prepositions indicating an **objective**:

- › **aan, naar, om**

Prepositions indicating a **means**:

- › **op, met, in**

Prepositions indicating a **time**:

- › **door, gedurende, in, na, om, omstreeks, op, over, rond, rondom, sedert, sinds, tegen, tijdens, tot, tussen, uit, vanaf, voor, voorbij**

Other prepositions:

- › **omtrent, qua, volgens, zonder**

Sometimes **two prepositions** can belong to the same word.

- › Kan je even wachten met computeren **tot na** het eten?
- › Je moet doorlopen **tot voorbij** de hoek.

Sometimes **one preposition** comes before the word it belongs to and **the other** after the word.

- › Ik loop **onder** het viaduct **door**.
- › De vissen zwemmen **tegen** de stroom **in**.

Prepositions

place

direction

reason

cause

objective

means

time

other prepositions

aan, achter, bij, boven, buiten, in, naast, onder, op, tegen, tegenover, tussen, voor
 door, in, langs, naar, om, over, tot, van
 om
 door
 aan, naar, om
 met, op
 in, na, om, op, over, tot, tussen, vanaf, voor
 zonder

place

1. **aan** > De klok hangt **aan** de muur.
2. **achter** > **Achter** het huis ligt een rivier.
3. **bij** > Ik ben **bij** mijn oma.
4. **boven** > Het vliegtuig vliegt **boven** de wolken.
5. **buiten** > Zij werkt **buiten** de deur.
6. **in** > Hij is **in** huis.
> De kat ligt **in** zijn doos.
7. **naast** > Mijn huis staat **naast** een kerk.
8. **onder** > **Onder** het bed lag een koffer.
9. **op** > Het kopje staat **op** tafel.
> De vogel zit **op** de tak.
10. **tegen** > De man leunt **tegen** de muur.
11. **tegenover** > Mijn huis staat **tegenover** de bank.
12. **tussen** > Kees zit **tussen** Ria en Brigitte.
13. **voor** > **Voor** het huis ligt een tuin.

direction

14. **door** > Ik loop **door** de keuken naar de kamer.
15. **in** > Ellen stapt **in** de bus.
16. **langs** > **Langs** het huis loopt een weg.
17. **naar** > Ik ga **naar** de stad.
> Moeder loopt **naar** de tuin.
18. **om** > Ik rijd met mijn fiets een rondje **om** het meer.
19. **over** > De man loopt **over** de brug naar het centrum.

A1

20. **tot** > Je loopt **tot** de hoek en gaat daar rechtsaf.

21. **van** > De jongen valt **van** de trap.

reason

22. **om** > Hij lachte **om** die goede grap.

cause

23. **door** > **Door** de regen wordt het meisje helemaal nat.

objective

24. **aan** > Ik geef eten **aan** de honden.

25. **naar** > Ik ga met vakantie **naar** Italië.

26. **om** > Een pen gebruik je **om** te schrijven.

means

27. **met** > Het meisje gaat **met** de bus naar school.

28. **op** > Hij gaat **op** de fiets naar muziekles.

time

29. **in** > De bus rijdt **in** een uur naar Amsterdam.

30. **na** > **Na** de les kom ik bij je langs.

31. **om** > **Om** zeven uur staan we op.

32. **op** > **Op** maandag doe ik altijd de was.

33. **over** > **Over** een maand gaan we met vakantie.

34. **tot** > Je mag **tot** zeven uur buiten spelen.

35. **tussen** > De winkel sluit **tussen** 12.00 uur en 13.00 uur.

36. **vanaf** > De winkel is **vanaf** negen uur open.

37. **voor** > Het is tien **voor** negen.

other prepositions

38. **zonder** > Hij drinkt zijn koffie **zonder** suiker en melk.

Prepositions

place

direction

reason

cause

objective

means

time

other prepositions

aan, achter, beneden, bij, binnen, boven, buiten, in, langs, naast, om, onder, op, rond, rondom, te, tegen, tegenover, tussen, vanaf, vanuit, voor, voorbij
 door, in, langs, naar, om, over, rondom, tot, van, vanaf, vanuit, via, voorbij
 door, gezien, om, wegens
 dankzij, door, krachtens, vanwege
 aan, naar, om
 door, met, op
 door, gedurende, in, na, om, omstreeks, op, over, rond, rondom, sedert,
 sinds, tegen, tijdens, tot, tussen, uit, vanaf, voor, voorbij
 omtrent, qua, volgens, zonder

place

1. **aan**
  - > Al zijn diploma's hangen **aan** de muur.
2. **achter**
  - > Ik zit al de hele ochtend **achter** mijn bureau.
3. **beneden**
  - > De polder ligt **beneden** zeeniveau.
4. **bij**
  - > Zij is even **bij** de burens.
5. **binnen**
  - > **Binnen** de stad mag je niet harder dan 50.
6. **boven**
  - > De planken hangen **boven** het bureau.
7. **buiten**
  - > U kunt **buiten** deze kamer op het antwoord wachten.
8. **in**
  - > Hij was **in** de tuin het gras aan het maaien.
9. **langs**
  - > **Langs** de rivier ligt een dijk.
10. **naast**
  - > Hij stadhuis staat vlak **naast** de grote kerk in het centrum van de stad.
11. **om**
  - > Iedereen stond tijdens de uitleg **om** de machine.
12. **Om** can be used in combination with **heen**.
  - > Iedereen stond tijdens de uitleg **om** de machine **heen**.
13. **onder**
  - > De brieven liggen **onder** de mappen.
14. **op**
  - > Ik ben al de hele morgen **op** kantoor om dit werk af te maken.
15. **rond**
  - > We staan **rond** de machine om de demonstratie goed te kunnen zien.
16. **rondom**
  - > We staan **rondom** de machine om de demonstratie goed te kunnen zien.
17. **te**
  - > Het prinsesje werd geboren in een ziekenhuis **te** Den Haag.

18. **tegen** > De verkoper leunde **tegen** de muur.
19. **tegenover** > **Tegenover** de supermarkt is een pinautomaat.
20. **tussen** > Kees zit tijdens de vergadering **tussen** Ria en Brigitte.
21. **vanaf** > **Vanaf** de Martinitoren kun je heel ver over Groningen uitkijken.
22. **vanuit** > **Vanuit** het raam zag hij het meisje lopen.
23. **voor** > **Voor** de fabriek stonden veel vrachtwagens.
24. **voorbij** > De bank is **voorbij** de bibliotheek aan de linkerkant.

direction

25. **door** > De steen ging dwars **door** de ruit.
26. **Door** can be used in combination with **heen**. > De steen ging dwars **door** de ruit **heen** en belandde op de tafel.
27. **in** > Hij stapt altijd om half negen **in** de bus om naar zijn werk te gaan.
28. **In** can come after the *word* it belongs to when it indicates a direction. > Hij stapt altijd om half negen *de bus* **in** om naar zijn werk te gaan.
29. **langs** > **Langs** ons huis stroomt een diepe beek waarin veel vis zwemt.
30. **naar** > Zij brengt de vuile borden **naar** de keuken.
31. **Naar** changes into **naartoe** when used in combination with: *daar, er, ergens, hier, nergens, overal, waar*. In that case, it acquires the function of adverb. > *Daar* ga ik nooit lopend **naartoe**, maar altijd met de fiets.
> *Er* loopt een mooi fietspad **naartoe**.
> Deze weg loopt toch *ergens* **naartoe**.
> Kom je *hier* **naartoe** lopen?
> Ik ga vanavond *nergens* **naartoe**.
> *Waar* ga je dit jaar **naartoe** met vakantie?
32. **om** > Hij rent drie rondjes **om** het veld.
33. **over** > Ik loop **over** de brug naar het grote winkelcentrum vlak bij de markt.
34. **Over** can be used in combination with **heen**. > Ik loop **over** de brug **heen** naar het centrum.
35. **rond** > Tijdens de lunchpauze wandel ik vaak **rond** het plein.
36. **Rond** can be used after the *word* it belongs to. > Tijdens de lunchpauze wandel ik vaak het plein **rond**.

37. **rondom** > Tijdens de lunchpauze maak ik vaak een wandeling **rondom** het plein.
38. **tot** > Voor de receptie loop je de gang uit **tot** de deuren en dan ga je rechts.
39. **van** > De schilder viel plotseling **van** de trap.
40. **vanaf** > Hij kwam **vanaf** het einde van de straat aangehold.
41. **vanuit** > **Vanuit** de kerk liepen de mensen langzaam richting de begraafplaats.
42. **via** > We gaan altijd **via** de polder naar Friesland.
43. **voorbij** > Je loopt **voorbij** de bibliotheek en neemt dan de derde straat links.

reason

44. **door** > **Door** de drukte op de weg ga ik vandaag met de trein.
45. **gezien** (primarily in written language) > **Gezien** de drukte op de weg ga ik vandaag met de trein.
46. **om** > Niemand kon lachen **om** die flauwe grap.
47. **wegens** > **Wegens** de hevige sneeuwval rijden er minder treinen.

cause

48. **dankzij** > **Dankzij** hem heb ik mijn werk ruim op tijd afgekregen.
49. **door** > **Door** die fout kon ik helemaal opnieuw beginnen.
50. **krachtens** (in official language) > Een persoon van 65 jaar of ouder krijgt een uitkering **krachtens** de Algemene Ouderdomswet.
51. **vanwege** > **Vanwege** zijn ziekte kon hij al jaren geen pen meer vasthouden.

objective

52. **aan** > Hij geeft een flinke fooi **aan** de serveerster.
53. **naar** > Ik ga deze week op zakenreis **naar** China.
54. **om** > Een pen gebruik je bijvoorbeeld **om** brieven te schrijven.

Simple present tense

ik	werken	branden	maken	wachten	pakken
jij, je, u	werk	brand	maak	wacht	pak
hij, zij, ze, het	werkt	brandt	maakt	wacht	pakt
wij, we	werken	brandt	maakt	wacht	pakt
jullie	werken	branden	maken	wachten	pakken
zij, ze	werken	branden	maken	wachten	pakken

form

- In the simple present tense (o.t.t.) **verbs** only have to be changed to the correct form **in the singular**. The plural form is always the same as the **infinitive**.
  - > Ik **werk** hard.
  - > Jij **werkt** hard.
  - > De man **werkt** hard.
  - > De mannen **werken** hard.
- To change the verb to the correct form, first find the **stem**. The stem is found by removing the **-en** from the end of the infinitive. It is the same as the form used with *ik*.
  - > werken - en   **werk**   > *ik* werk
  - > drinken - en   **drink**   > *ik* drink
  - > brengen - en   **breng**   > *ik* breng
  - > wachten - en   **wacht**   > *ik* wacht
- The verb ends in **-t** for all subjects in the singular, except for *ik*.
  - > ik werk
  - > jij werkt
  - > u werkt
  - > hij werkt
  - > zij werkt
  - > het werkt
- When *jij* or *je* comes after the verb, the **stem** is not followed by a -t.
  - > **Werk** *jij* de hele dag?
  - > **Loop** *jij* naar school?
  - > **Maak** *je* het werk af?

spelling

- When the infinitive has *two different consonants* before the **-en**, only the **-en** is removed to find the stem.
  - > **werken**   > werk
  - > **drinken**   > drink
  - > **brengen**   > breng
- When the infinitive has **two different vowels** and **one consonant** before the **-en**, only the **-en** is removed to find the stem.
  - > **zoeken**   > zoek
  - > **kijken**   > kijk
  - > **bouwen**   > bouw
  - > **dienen**   > dien
  - > **kruipen**   > kruip
  - > **leiden**   > leid
  - > **kauwen**   > kauw
- When the infinitive has *one vowel* and *one consonant* before the **-en**, the **vowel** is **doubled** in the stem.
  - > **lopen**   > loop
  - > **maken**   > maak
  - > **eten**   > eet
  - > **gluren**   > gluur

8. When the infinitive has <i>one vowel</i> and a <i>double consonant</i> before the -en , one consonant is removed to find the stem. A stem never ends with a double consonant.	> zakken > zetten > zitten > soppen > vullen	> zak > zet > zit > sop > vul
9. When the infinitive has a -v before the -en , the -v changes into an -f in the stem. A stem never ends with a -v .	> geven > blijven	> geef > blijf
10. When the infinitive has a -z before the -en , the -z changes into an -s in the stem. A stem never ends with a -z .	> reizen > verhuizen	> reis > verhuis
11. When the stem, the 'ik' form, ends in a -d , the verb ends in -dt in the other singular persons.	> word > brand > rijd	> Jij wordt ziek zo. > Het gas brandt . > De auto rijdt hard.
12. When the stem ends in a -t , the verb does not end with an extra -t in the other singular forms.	> wacht > praat	> Ze wacht op de bus. > De man praat hard.

use

13. The simple present tense is used for an action taking place now.	> Ik lees een boek. > Hij schrijft een brief. > De kikker springt weg.
14. The simple present tense is used for an action or a situation that takes place over a longer period or is repetitive.	> Vissen leven in het water. > Ik lees iedere dag de krant.

Separable verbs

separable verb *scheidbaar werkwoord*

A separable verb consists of **two parts** that are separated from each other in different forms of the verb.

Separable verbs consist of two parts.

The verb is separable when the **emphasis** is on the first part of the verb.

The first part of the separable verb is often a preposition or an adjective. The second part is a **verb**.

Separable verbs can be used in all tenses.

o.t.t.	> ik maak schoon	> ik loop weg
v.t.t.	> ik heb schoongemaakt	> Ik ben weggelopen
o.v.t.	> ik maakte schoon	> ik liep weg
v.v.t.	> ik had schoongemaakt	> ik was weggelopen
o.t.t.t.	> ik zal schoonmaken	> ik zal weggelopen
v.t.t.t.	> ik zal schoongemaakt hebben	> ik zal weggelopen zijn
o.v.t.t.	> ik zou schoonmaken	> ik zou weggelopen
v.v.t.t.	> ik zou schoongemaakt hebben	> ik zou weggelopen zijn

Birgit **wast** na het eten **af**.
 Jeroen **ruimde** zijn kamer **op**.
 Zij heeft haar kind **weggebracht**.

schoon + maken = schoonmaken
 weg + lopen = weggelopen

- > **aankomen**
- > **opeten**
- > **tegenspreken**

- > **opruimen**
- > **schoonmaken**
- > **weglopen**

Separable verbs

	o.t.t				v.t.t			
ik	maak	schoon	loop	weg	heb	schoongemaakt	ben	weggelopen
jij, je, u	maakt	schoon	loopt	weg	hebt	schoongemaakt	bent	weggelopen
hij, zij, het	maakt	schoon	loopt	weg	heeft	schoongemaakt	is	weggelopen
wij, we	maken	schoon	lopen	weg	hebben	schoongemaakt	zijn	weggelopen
jullie	maken	schoon	lopen	weg	hebben	schoongemaakt	zijn	weggelopen
zij, ze	maken	schoon	lopen	weg	hebben	schoongemaakt	zijn	weggelopen

	o.v.t.				v.v.t.			
ik, jij, u, hij, zij, het	maakte	schoon	liep	weg	had	schoongemaakt	was	weggelopen
wij, jullie, zij	maakten	schoon	liepen	weg	hadden	schoongemaakt	waren	weggelopen

form

- Verbs with the prefixes **af-**, **bij-**, **binnen-**, **mee-**, **na-**, **neer-**, **op-**, **tegen-**, **terug-**, **toe-**, **uit-** and **voort-** are always separable.
  - > We *spreken* om 8 uur **af** op de hoek van het Rembrandtsplein.
  - > Bert *neemt* straks een broodje voor me **mee**.
- The **verb part** of a separable verb is conjugated in the same way as all other verbs.
  - > Ik **ruim** tegen zessen alle dossiers op.
  - > Mijn collega **ruimt** alle dossiers op.
  - > Wij **ruimen** samen alles op.
- In the past participle of a separable verb **-ge-** comes between the first part and the *stem* of the second part. This is followed by a **-d** or a **-t**.
  - > We hebben samen de kopjes **afgedroogd**.
  - > De man heeft het vuur **uitgemaakt**.

position

- In the simple present and past tenses the **second part** of the separable verb is used to form the finite verb. The *first part* of the separable verb comes at the end of the sentence.
  - > Ik **maak** het huis *schoon*.
  - > Hij **nam** altijd zijn laptop *mee*.
  - > Deze machine **geeft** geen geld *terug*.
- The *first part* of a *separable verb* can be followed by a **prepositional phrase**.
  - > Dick *gooit* de oude kranten *weg* **in de papierbak**.
  - > Zij *neemt* altijd brood voor me *mee* **van de bakker**.
- When the **separable verb** in a sentence in the simple present or past tense is not the *finite verb* it comes as an infinitive at the end of the sentence.
  - > Ik *wil* me morgen mooi **aankleden**.
  - > De kosten *gaan* flink **oplopen**.
  - > Dat *moet* u even **uitleggen**.

inseparable

- A compound verb is not separable when the **emphasis** is on the second part of the verb.
  - > Hij **voorkomt** dat het water wegloupt.
  - > Piet **doorloopt** de universiteit op zijn sloffen.
- Verbs with the prefixes **be-**, **er-**, **ge-**, **her-**, **ont-**, **ver-** are never separable.
  - > Zij **belooft** op tijd te komen.
  - > Hij **ontkende** de diefstal.

Separable verbs

ik jij, je, u hij, zij, het wij, we jullie zij, ze	o.t.t			weg	weg	v.t.t			
	maak	schoon	loop			heb	schoongemaakt	ben	weggelopen
	maakt	schoon	loopt			hebt	schoongemaakt	bent	weggelopen
	maakt	schoon	loopt			heeft	schoongemaakt	is	weggelopen
	maken	schoon	lopen			hebben	schoongemaakt	zijn	weggelopen
jullie	maken	schoon	lopen	weg	hebben	schoongemaakt	zijn	weggelopen	
zij, ze	maken	schoon	lopen	weg	hebben	schoongemaakt	zijn	weggelopen	
ik, jij, u, hij, zij, het wij, jullie, zij	o.v.t.			weg	weg	v.v.t.			
	maakte	schoon	liep			had	schoongemaakt	was	weggelopen
	maakten	schoon	liepen			hadden	schoongemaakt	waren	weggelopen

form

- Verbs with the prefixes **af-**, **bij-**, **binnen-**, **mee-**, **na-**, **neer-**, **op-**, **tegen-**, **terug-**, **toe-**, **uit-** and **voort-** are always separable.
  - > We *spreken* morgen **af** op het pleintje bij de discotheek.
  - > De man *ging* voor sluitingstijd bij de bank naar **binnen**.
- The **verb part** of a separable verb is conjugated in the same way as all other verbs.
  - > Ik **ruimde** mijn bureau op voor ik ging koffiedrinken.
  - > Die leraar **geeft** heel leuk les.
  - > Wij **gaven** veel te veel geld uit.
- In the past participle of a separable verb **-ge-** comes between the first part and the *stem* of the second part. This is followed by a **-d** or a **-t**.
  - > We hebben de ramen **afgeplakt**.
  - > Op elke hoek van de straat werden folders **uitgedeeld**.

position

- In the simple present and past tenses the **second part** of the separable verb is used to form the finite verb. The *first part* of the separable verb comes at the end of the sentence. The first part can be followed by a prepositional phrase.
  - > Hij **belde** me vanochtend om zeven uur al *op*.
  - > Inge **kwam** al snel *bij* uit de narcose.
- When the **separable verb** in a sentence in the simple present or past tense is not the *finite verb*, it comes as an infinitive at the end of the sentence.
  - > Ik *moet* nog verschillende dingen **opschrijven**.
  - > Lies *wil* nog voor de zomer vijf kilo **afvallen**.
- When the sentence has an auxiliary with *te*, the *te* comes between the **first** and the **second part** of the separable verb.
  - > Zij helpt je het huis **schoon te maken**.
  - > Menno probeert het cryptogram **op te lossen**.
  - > De juf zit het werk van de kinderen **na te kijken**.
- In a subordinate clause the **first part** of the separable verb is joined with the *finite verb*.
  - > Ik geloof dat hij de doos **weggooit**.
  - > Het gaat makkelijker als jullie **meewerken**.
  - > Wist ze dat hij **wegging**?

8. An *auxiliary* or another verb can be placed between the **first** and the **second part of a separable verb**. This is mainly in spoken language.
- > De agent heeft de dief laten **opsluiten**.
  - > Heb je hem nog horen **weggaan**?
  - > De agent heeft de dief **op laten sluiten**.
  - > Heb je hem nog **weg horen gaan**?

inseparable

9. A compound verb is not separable when the **emphasis** is on the verb part.
10. Verbs with the prefixes **be-**, **er-**, **ge-**, **her-**, **ont-**, **ver-** are never separable.
11. Inseparable compound verbs do not use **-ge-** in the **past participle**.
12. Many compound verbs with the emphasis on the prefix are still inseparable. For instance when the prefix is a **noun**, a **form of another verb**, an **adverb** or an **adjective**.
- > De brandweer **voorkwam** dat de brand oversloeg naar de boerderij.
  - > Piet **doorloopt** de universiteit zonder moeite.
  - > Zij **bedriegt** iedereen met haar engelengezicht.
  - > Hij **ontkende** de diefstal, hoewel die was vastgelegd met een camera.
  - > Alle inzittenden hebben het ongeluk **overleefd**.
  - > Gerard had alle uitslagen goed **voorspeld**.
  - > Mijn zoon **voetbalt** graag.
  - > Ik **vriesdroog** de boontjes.
  - > Zij **stofzuigt** elke morgen.
  - > In zijn jeugd **vrijbuiterde** hij erop los.

separable or inseparable

13. Verbs with the same prefix can be **separable** or **inseparable**. This depends on the emphasis. When the emphasis is on the prefix the verb is separable. When the emphasis is on the verb it is not separable. This is the case with the prefixes **aan-**, **door-**, **mis-**, **om-**, **onder-**, **over-**, **voor-** and **weer-**.
14. Sometimes the same verb can be **separable** or **inseparable**, depending on the emphasis. The verbs have a different meaning.
- > Hij **komt** om 12 uur **aan**.
  - > De jongen **aanbidt** zijn meisje.
  - > Ik **ga door** met mijn werk.
  - > Zij **doorstaat** veel tegenspoed.
  - > Maria **loopt** de prijs **mis** nu ze ziek is.
  - > Dat gedrag **misstaat** je.
  - > De dijk **breekt door**.
  - > Het gezoem van de bij **doorbrak** de stilte.
  - > Mijn broer **komt over** uit Spanje.
  - > Zoiets **overkomt** mij weer!
  - > Gerrit **loopt** de hele stad **door**.
  - > Betty **doorloopt** de hele cursus.